

РЕШЕНИЕ

№ 10394

гр. София, 16.03.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 44 състав, в
публично заседание на 24.02.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Владимирова

при участието на секретаря Албена Илиева, като разгледа дело номер **8127** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ вр. чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/.

Образувано е по жалба на М. Д. Д. от [населено място], подадена чрез адв. Т., срещу Решение № 2153-21-197 от 04.07.2025 г. на директора на ТП на НОИ - С.-град, с което е отхвърлена жалбата й срещу Разпореждане № [ЕГН]/22/18.03.2025 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване, с което е отказано отпускането на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване.

Релевират се доводи, че оспореното решение е издадено в противоречие с материалния закон. В тази връзка се сочи, че неправилно решаващият административен орган не е зачел осигурителен стаж в ЕТ “МИС-5-Марияна Василева” с Булстат[ЕИК], във връзка с който е било представено УП-3 № 25/25.06.2011 г., издадено от същия търговец. Твърди се, че оригинал от същото УП не е представен в хода на производството пред НОИ, поради факта, че М. Д. не е била Р България поради лечение на детето й в чужбина. Оспорват се мотивите за отказ за отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване свързани с констатациите, че осигурителят ЕТ “МИС-5-Марияна Василева” не е пререгистриран в Агенция по вписванията - Търговски регистър в законоустановения срок (т.е. се счита за заличен) и не е предал ведомостите си или друга разходно-счетоводна документация в “Обединен осигурителен архив” на НОИ. Изтъква се, че Д. има и друг осигурителен стаж, натрупан през годините, при други осигурители, който, обаче не е бил установен и зачетен от длъжностното лице на НОИ. В този смисъл необосновано е признат осигурителен стаж само в размер на 3г., 6м. и 24 дни. Иска се отмяна на решението на директора на ТП на НОИ С.-град и да бъде уважено заявлението за отпускане на търсената пенсия.

В съдебно заседание оспорващата, чрез адв. Т., поддържа жалбата и моли за уважаването ѝ. Счита, че следва да бъде зачетен осигурителен стаж и в ЕТ „МИС 5 – Мариана Василева“ съгласно издаденото удостоверение за пенсиониране, тъй като по делото има данни, че от този търговец са подавани декларации и са внасяни осигуровки за ДОО, т.е. жалбоподателката действително е извършвала трудова дейност в дружеството. Това че има пропуски при декларираните данни и при внасяните осигуровки не е по нейна вина. На основание изложеното моли да бъде прието, че към датата на инвалидизиране М. Д. е имала осигурителен стаж повече от 5 години. В този смисъл се иска отмяна на решението и присъждане на направените по делото разноски за депозит за вещо лице в размер на 153,39 евро.

Ответникът – директор на ТП на НОИ С. град, чрез юрисконсулт О., оспорва жалбата като неоснователна и моли да бъде отхвърлена поради липсата на изискуемия трудов и осигурителен стаж на основание чл. 74, ал. 1, т. 4 КСО. Смята, че представеното УП е с неверни данни, тъй като датата на издаване предхожда датата на отпечатване на бланката, върху която е издадено. Също така алтернативно, моли дори да бъде признат за осигурителен стаж в ЕТ „МИС 5 – Мариана Василева“, той да е съобразен с данните налични в НОИ и НАП, които са само за 2005 г. Смята, че дори те да се присъединят към признатите от НОИ /за което има данни в съответните регистри, а именно 3 години и 6 месеца/ отново не може да бъде изпълнено изискването на чл. 74, ал. 1, т. 4 КСО да има налични 5 години трудов стаж, от които 1/3 да е действителен. С оглед горното счита жалбата за неоснователна. Моли да бъде присъдено юрисконсултско възнаграждение. Моли към изложеното да бъдат съобразени и мотиви развити в обжалваното решение.

Съдът, след като се запозна с представените по делото доказателства и взе предвид становищата на страните, приема за установено от фактическа страна следното:

На 28.11.2024 г. от М. Д. е подадено заявление с вх. № 2112- 21-7037/28.11.2024 г. /л. 7, 8/ за отпускане на пенсия за инвалидност поради общо заболяване.

На 24.01.2025 г. е постановено разпореждане от длъжностно лице по чл. 98. ал. 1 от КСО /л. 30/, в което е прието, че Д. не е придобила право на този вид пенсия с мотив – липса на 5 г. осигурителен стаж до датата на инвалидизиране. С ЕР на ТЕЛК № 93505/25.11.2024 г. /л. 9, 10/ органите на медицинската експертиза са дали оценка на работоспособността на М. Д. - 54% трайно намалена работоспособност /ТТР/ с дата на инвалидизиране 31.10.2024 г. и срок на определения процент ТНР - 01.10.2027г.

Въз основа на представените документи и наличните данни подадени от осигурителите в Регистъра на осигурените лица на НОИ /РОЛ/ в образуваното пенсионно производство длъжностното лице по пенсионно осигуряване е зачело на жалбоподателката осигурителен стаж в размер на 3 г., 6 месеца и 24 дни.

М. Д. обжалва цитираното разпореждане с жалба вх. № 1012-21-186 от 14.02.2025 г. /л. 31/ относно зачетения осигурителен стаж. На същата е изпратено писмо по чл.87. ал. 1 от АПК във връзка с това, че за нуждите на разкритото административно производство е необходимо да представи трудова книжка, УП-3, УП-2 или други, за посочените конкретни възражения, съгласно изискванията на чл. 85, ал. 1 АПК във връзка с чл. 117 от КСО, както и други първични документи за осигурителен стаж, ако притежава такива.

Във връзка с подадената жалба е извършена проверка от контролните органи по разходите на ДОО при ТП на НОИ С. - град, за което е издаден Констативен протокол № КВ-5-21-01863980/27.02.2025 г. /л. 38/, съгласно който не е зачетен осигурителен стаж на Д. като самоосигуряващо се лице за периодите: 03.11.1995 г. - 31.12.1996 г. и 01.01.1997 г. - 31.12.1999 г. поради невнесени авансови осигурителни вноски за фонд ДОО в дължим размер.

С Разпореждане № [ЕГН]/22/ от 18.03.2025 г. /л. 39/ длъжностното лице по ПО се е произнесло по

жалбата на лицето, като отново е постановен отказ за отпускане на пенсия по чл. 74, ал. 1, т. 4 от КСО .

Разпореждането е оспорено от Д. с жалба вх. № 1012-21-482 от 28.04.2025 г. /л. 46/, към която е приложено незаверено копие на удостоверение УП - 3 № 25/25.06.2011 г. /л. 47/, издадено от ЕТ „Мис-5-Марияна Василева“, с посочен стаж на длъжност „касиер -работник“ за периода 11.01.2004 г. - 01.08.2005 г. в размер на 1 г., 6 м. и 20 дни.

С писмо по чл. 87, ал. 1 от АПК /л. 51/ е изискано от жалбоподателката да представи оригинал на цитираното удостоверение или заверено копие на същото.

На 28.05.2025 г. с вх. № 1012-21 -482#2 /л. 53-55/ отново от Д. е представено незаверено копие на исканото удостоверение и уведомява, че към настоящия момент не може да представи искания документ в оригинал.

След полученото от М. Д. Д. незаверено копие на удостоверение УП-3 № 25/25.06.2011 г., нейният адвокат К. Т. с вх. № 1012- 21 -482#4/03.06.2025 г. /л. 57/ и № 1012-21 -482#5/19.06.2025 г. отново прилага копие на същото незаверено копие на УП-3 с искане за отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване на нейната доверителка.

От контролните органи по разходите на ДОО при ТП на НОИ С. – град е извършена проверка, въз основа на която е установено, че осигурителят ЕТ „Мис-5-Марияна Василева“, издал удостоверение УП-3 № 25/25.06.2011 г. е регистриран по ф.д.2019/2000 г. на Софийски градски съд, партиден № 133651, рег. 3, том 797, стр.117 съгласно данните в Търговския регистър към Агенция по вписванията. Същият е със седалище: [населено място], ж.к. „Л. В , [жилищен адрес] собственик е М. В. В.. Едноличният търговец е непререгистриран. По арг. от §5, ал. 1 от Закона за Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел е прието, че ЕТ е заличен считано от 01.01.2012 г. Констатирано е също така, че горепосоченият осигурител не е предал ведомостите си или друга разходно-счетоводна документация в „Обединен осигурителен архив“. За периода: 11.01.2004 г. - 01.08.2005 г. няма подавани данни по чл. 5, ал. 4 от КСО за лицето М. Д. Д., поради което контролните органи са в обективна невъзможност за извършване на проверка относно достоверността на издадения документ УП-3 № 25/25.06.2011 г.

Предвид горното и липсата на представено в оригинал УП-3 е прието, че правилно не е зачетен осигурителен стаж на лицето за периода 11.01.2004 г. – 01.08.2005 г.

Разпореждането на длъжностното лице по пенсионно осигуряване е било оспорено по административен ред с жалба вх. № 1012-21-482 от 28.04.2025 г. /л. 46/, в която се претендира, че постановеният отказ е неправилен и незаконосъобразен, като не е взет предвид осигурителен стаж, положен на длъжност „касиер - работник“, за което прилага незаверено копие на удостоверение УП-3 № 25/25.06.2011 г., издадено от ЕТ „Мис-5-Марияна Василева“.

С обжалваното в настоящото производство Решение на директора на ТП на НОИ С.-град, жалбата е отхвърлена като неоснователна (л. 63-65 от делото). В същото са възприети изцяло мотивите, изложени в обжалваното разпореждане, като е приет за правилен изводът на длъжностното лице по пенсионно осигуряване, че не отговаря на изискванията по чл. 74, ал. 1, т. 4 КСО за 5г. осигурителен стаж, тъй като е установена продължителност на осигурителния стаж 3г., 6м. и 24 дни, както следва: 29.09.2008 г. – 31.10.2008 г. – 1 м. и 2 дни; 01.01.2009 г. – 15.03.2009 г. – 2 м. и 15 дни; 30.03.2009 г. – 30.06.2009 г. – 3 м. и 1 ден; 08.08.2011 г. – 15.08.2011 г. – 3 дни /на 3 часа/; 11.07.2015 г. – 11.07.2018 г. /отразен в приетата по делото експертиза като „майчинство“ – 3 години; 26.10.2024 г. – 28.10.2024 г. - 03 дни.

За изясняване на значимите за спора факти и обстоятелства по делото, по писмено искане на жалбоподателя е допуснато изготвянето на съдебно-икономическа експертиза.

На вещото лице - Е. Ж. е поставена следната задача: Да се изчисли придобитият от М. Д. Д.

осигурителен стаж към 31.10.2024 г. - датата на инвалидизиране.

В отговор на поставения въпрос в.л. е посочило, че придобитият от М. Д. осигурителен стаж към 31.10.2024 г. - датата на инвалидизиране е:

- 5 години, 2 месеца и 2 дни, в случай, че при изчисляване на общия ѝ осигурителен стаж се вземе предвид посочения осигурителен стаж в УП - 3 с изх. № 25/ 25.06.2011 г., издадено от ЕТ „МИС 5 - Марияна Василева”;

- 4 години, 1 месец и 1 ден, в случай, че при изчисляване на общия ѝ осигурителен стаж се вземе предвид периода, за който в Писмо изх. № 1056-21-852/ 24.11.2025 г. /л. 133/ е посочено, че на лицето са внесени осигуровки за ДОО от ЕТ „МИС 5 - Марияна Василева”;

- 3 години, 6 месеца и 24 дни, в случай, че при изчисляване на общия ѝ осигурителен стаж не се вземе предвид осигурителния ѝ стаж в ЕТ „МИС 5 - Марияна Василева” .

В проведеното на 24.02.2026 г. открито съдебно заседание по делото, вещото лице изрично заявява, че заключението е изготвено след запознаване с наличните документи и материали по делото, както и събраната информация получена от ТД на НАП – С. и ТП на НОИ – С. въз основа на издадени съдебни удостоверения. Уточнено е, че заключението е изготвено в три варианта с оглед на факта, че по отношение на стажа в ЕТ „МИС 5 – Марияна Василева“, за което има и приложено впоследствие оригинално УП-3 има известни спорове, но и с оглед установените данни внасяне на осигуровки за ДОО. В случай, че не се приеме трудовия стаж, който е в ЕТ „МИС 5 – Марияна Василева“, към датата на инвалидизиране, то заключението не се различава от това, което са установили служителите от ТП на НОИ.

В отговор на поставените въпроси от процесуалния представител на ответника в.л. Ж. сочи, че за 2004 г. няма подавани данни за осигуряване в НАП и НОИ. Съгласно данните от НАП трудовият договор с ЕТ е регистриран в началото на 2005 г. Данните от НАП са от януари до юни 2005 г. /за първите шест месеца/. Уточнено е, че не е обърнала внимание на бланката на издаденото УП-3., като според юрк. О. издаденото УП е отпечатано на бланка седми месец 2011 г., т.е. бланката е отпечатана един месец след като е издадено УП-то.

С молба от 11.08.2025 г. от процесуалния представител на жалбоподателката е представено в оригинал УП-3 № 25/25.06.2011 г.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

Жалбата срещу оспореното Решение № 2153-21-53 от 28.02.2023 г. на директора на ТП на НОИ С. - град е подадена в срока по чл. 118, ал. 1 от КСО от лице с право и интерес от обжалване, поради което е процесуално допустима, а разгледана по същество - жалбата е неоснователна.

Оспореното решение е издадено в предвидената от закона писмена форма и от компетентен за това административен орган. Съгласно чл. 117, ал. 3 КСО ръководителят на териториалното поделение се произнася по жалбите или исканията с мотивирано решение в едномесечен срок от получаването им.

При издаването на обжалваното решение административният орган не е допуснал нарушение на процесуалните разпоредби на закона. Административният акт е мотивиран – съдържа както фактическите, така и правни основания за издаването му. От компетентен орган е издадено и Разпореждане № [ЕГН]/22/ от 18.03.2025 г. на длъжностното лице по пенсионно осигуряване, видно от Раздел II, т. 2 на представената по делото Заповед № 1015-21-247 от 04.12.2018 г. на директора на ТД на НОИ /л. 40/.

Относно материалната законосъобразност:

Съгласно чл. 73, ал. 1 от КСО правото на пенсия за инвалидност се поражда от датата на инвалидизирането, а за слепите по рождение и за ослепелите преди постъпване на работа от датата на заявлението по чл. 94.

В разпоредбата на чл. 74, ал. 1 от КСО е регламентирано, че осигурените придобиват право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване, ако са загубили работоспособността си и имат осигурителен стаж, придобит до датата на инвалидизирането, а за слепите по рождение и за ослепелите преди постъпване на работа - до датата на заявлението по чл. 94, както следва:

1. до 20-годишна възраст и за слепите по рождение и на ослепелите преди постъпването им на работа - независимо от продължителността на осигурителния стаж;
2. до 25-годишна възраст - една година;
3. до 30-годишна възраст - 3 години;
4. над 30-годишна възраст - 5 години;

По арг. от ал. 2 на същата разпоредба една трета от осигурителния стаж по ал. 1, т. 2, 3 и 4 трябва да е действителен.

От тази разпоредба се установява, че задължително условие за отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване е осигурените лица да имат придобит осигурителен стаж до датата на инвалидизирането според навършената им възраст. Изключения са налични единствено за лицата, ненавършили 20 години, на слепите по рождение и на ослепелите преди постъпването им на работа. По делото не се установява жалбоподателката да попада в някой от случаите на визираните изключения, тъй като към датата на инвалидизиране – 31.10.2024 г., (за която дата няма спор по делото) М. Д. е била навършил 47 години, 03 месеца и 4 дни, не е била сляпа по рождение и не е ослепяла преди постъпване на работа.

Доколкото в разпоредбата на чл. 74, ал. 1 от КСО са предвидени две основания за възникване на правото на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, а именно: установената по надлежен ред ТНР и минимално наличен осигурителен стаж, съобразен с възрастта на лицето /в случая 5 години, тъй като лицето към датата на инвалидизация е било над 30 г./, то тези условия следват да са налице едновременно, за да възникне право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване.

В настоящия случай не е спорно по делото, че по отношение на М. Д. е налично първото основание – трайно намалена неработоспособност установена по надлежен ред с Експертно решение на ТЕЛК № 93505/25.11.2024 г. (л. 9,10). Спорен пред ответника, а и пред пенсионния орган, е бил установеният общ осигурителен стаж на лицето към релевантната дата на преценка – 31.10.2024 г., като в административната фаза на процеса е прието, че той възлиза само на 3 години, 6 месеца и 24 дни.

Жалбоподателката застъпва тезата, че разполага с 5 години осигурителен стаж, като в тази връзка се позовава на допълнителен такъв в размер на 1 година 6 месеца и 20 дни в ЕТ „МИС 5 – Марияна Василева“, удостоверен съгласно представено с молба от 11.08.2025 г. в оригинал удостоверение обр. УП-3 № 25 от 25.06.2011 г. /л. 73/. Според оспорващата този стаж неправилно не е бил зачетен от решаващия административен орган, пред който също е представено посоченото УП-3, но като незаверено копие.

Настоящият състав намира възраженията за неоснователни предвид следното:

Съгласно чл. 40, ал. 1 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (НПОС) осигурителният стаж се установява с данните по чл. 5, ал. 4 КСО, с трудови, служебни, осигурителни книжки и с документ по утвърден образец. Тези документи се издават въз основа на изплащателните ведомости, други разходооправдателни документи и договори за възлагане на труд.

Съдът е разпределил доказателствената тежест между страните по делото, като е указал изрично на оспорващата, че носи доказателствената тежест за установяване на съществуването на фактите и обстоятелствата, посочени в жалбата, от които черпи благоприятни за себе си правни последици, конкретно, че отговаря на изискуемите предпоставки на чл. 74, ал.1, т. 4 от КСО / л. 74

гръб/.

В тази връзка с молба от 11.08.2026 г. /л. 71/ е представено в оригинал удостоверение обр. УП-3 № 25 от 25.06.2011 г. /л. 73/ за осигурителен стаж 1 г., 6 м. и 20 дни на Д. като касиер работник в ЕТ „МИС 5 – Марияна Василева“ в периода 11.01.2004 г. – 01.08.2005 г.

От приложената по делото справка в РОЛ в таблицата „Актуално състояние на трудовите договори“ /л. 23/ е видно, че жалбоподателката е имала сключен трудов договор с ЕТ „МИС 5 – Марияна Василева“, БУЛСТАТ –[ЕИК] на дата 12.01.2005 г. и с дата на прекратяване 01.08.2005 г.

Съгласно представените данни от НОИ, с Писмо изх. № 1056-21-852/ 24.11.2025 г. /л. 133/ за М. Д. са направени вноски за ДОО от ЕТ „МИС - Марияна Василева“ за периода 12.01.2005 г.-30.06.2005 г.

В таблица № 4 /л. 132/ от приетото заключение на СИЕ вещото лице е направило изчисления какъв е общият осигурителен стаж на жалбоподателката до датата на инвалидизиране, в случай че при изчисленията бъде включен осигурителния стаж на лицето в ЕТ „МИС 5 - Марияна Василева“, за който има данни за внесени осигуровки, съобразно данните в Писмо изх. № 1056-21-852/ 24.11.2025 г., както и при включване на периода, в който лицето е било в отпуск по майчинство /който е бил отчетен от ПО/. В този случай общият осигурителен стаж на Д. към датата инвалидизиране е 4 години 1 месец и 1 ден, т.е. отново лицето не отговаря на изискванията на чл. 74, ал. 1, т. 4 КСО.

Настоящият състав не кредитира експертизата в частта относно направените изчисления в таблица 3 /л. 132/, при които е отчетен стажът удостоверен с УП-3 № 25 от 25.06.2011 г., респ. е приет общ осигурителен стаж до датата на инвалидизиране - 5 години 2 месеца и 2 дни. В тази връзка съдът намира за основателно възражението на процесуалния представител на ответника свързано с антидатиране на представеното в оригинал в настоящото съдебно производство УП-3.

Образец УП-3 № 25 /25.06.2011 г. е антидатиран, тъй като е на бланка, отпечатана м. 07.2011 г., поради което не може да бъде издаден на посочената в същия дата – 25.06.2011 г. В този смисъл представеното УП-3 е нередовно и с него не може да бъде удостоверен осигурителен период от 1 г. 6 м. и 24 дни.

От друга страна посоченият в УП-3 осигурител е с прекратена регистрация и по арг. от § 5, ал.1 от ЗТРРЮЛНЦ се счита за заличен от 01.01.2012 г. Също така по делото не се ангажират доказателства от жалбоподателката, а именно ведомости за заплати или друга разходно-счетоводна документация, въз основа на които да бъде извършена проверка относно посочения в УП-осигурителен стаж. При извършена проверка в информационната система на НОИ е установено, че осигурителят ЕТ „Мис-5-Марияна Василева“ не е предал ведомостите си или друга разходно-счетоводна документация в „Обединен осигурителен архив“, поради което и контролните органи са били в обективна невъзможност за извършване на проверка относно достоверността на издадения документ УП- 3 № 25/25.06.2011 г.

С оглед изложеното, настоящата инстанция приема, че общият осигурителен стаж на Д. до датата на инвалидизиране е правилно определен на 3 години, 6 месеца и 24 дни. Изискуем съгласно чл. 74, ал. 1, т. 4 от КСО е осигурителен стаж в размер на най - малко 5 години. Липсата на едно от двете кумулативно предвидени нормативни условия за възникването на правото на лицето, законосъобразно е прието от административния орган за основание за отказ да бъде отпусната исканата пенсия. Ето защо, Решение №

2153-21-197 от 04.07.2025 г. на директора на ТП на НОИ - С.-град, с което е отхвърлена жалбата срещу Разпореждане № [ЕГН]/22/18.03.2025 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване, с което е отказано отпускането на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване на М. Д., е правилно и законосъобразно, тъй като лицето не отговаря на изискването на чл. 74, ал. 1, т. 4 КСО за придобит осигурителен стаж до датата на инвалидизирането - 5 години, а и същото не попада в посочените законови изключения.

Съобразно изложеното жалбата се явява неоснователно и следва да бъде отхвърлена.

С оглед изхода на спора в полза на ответника следва да се присъдят разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер на 200 лева, определен на основание чл. 37 от ЗПП във връзка с чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ. Съобразно чл. 12 и §5 от ПЗР на Закона за въвеждане на еврото в Република България дължимата сума е 102,26 евро

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2, предл. последно от АПК, Административен съд София - град, III отделение, 44 състав,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на М. Д. Д. от [населено място], подадена чрез адв. Т., срещу Решение № 2153-21-197 от 04.07.2025 г. на директора на ТП на НОИ - С.-град, с което е отхвърлена жалбата й срещу Разпореждане № [ЕГН]/22/18.03.2025 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване, с което е отказано отпускането на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване.

ОСЪЖДА М. Д. Д., ЕГН – [ЕГН], да заплати на Националния осигурителен институт разноски по делото в размер на 102,26 евро /сто и две евро и двадесет и шест евроцента/.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14 - дневен срок от съобщението за постановяването му на страните.

СЪДИЯ: